

Декларація Профспілкового саміту на підтримку України

Європейський профспілковий рух під егідою Європейської конфедерації профспілок, яка представляє 93 національні конфедерації профспілок у 41 країні та 10 європейських галузевих профспілкових федерацій, зустрівся з українським профспілковим рухом, представленим ФПУ та КВПУ, 23 квітня 2024 року в Любліні (Польща) в рамках Профспілкового саміту на підтримку України.

Беручи до уваги, що

Ми які раніше засуджуємо російську військову агресію проти України, яка спричиняє масові жертви, а також руйнування соціальної та енергетичної інфраструктури, що призводить до значного падіння зайнятості та економічних труднощів у країні. Мільйони українців є внутрішньо переміщеними особами або біженцями за кордоном, що створює дефіцит робочої сили в ключових галузях.

Послідовна і систематична інтеграція працівників з України в ринок праці як ЄС, так і світу повинна ґрунтуватися на принципі запобігання дискримінації та експлуатації і будуватися на солідарності між працівниками.

Незважаючи на дуже складні обставини, Україна була визнана країною-кандидатом на вступ до ЄС, що є важливою віхою, яку ми вітаємо. Ми зобов'язуємося підтримувати шлях країни до ЄС і брати участь у процесі, щоб вступ приніс користь усім працівникам в Україні та решті країн ЄС.

Ми рішуче засуджуємо дії української влади та роботодавців, які систематично порушують права працівників та профспілок. Ці дії можуть зробити шлях до вступу в ЄС більш складним і тривалим і, якщо їх не виправити, можуть призвести до того, що країна не буде відповідати ключовим критеріям (так званим Основним принципам).

Ми нагадуємо, що повага до соціального діалогу та ролі незалежних соціальних партнерів, включаючи повну повагу до прав профспілок, свободу об'єднань, право на організацію, колективні переговори, право на страйк та повний захист представників профспілок, є наріжним каменем демократії та основою європейської соціальної моделі.

Ми рішуче підкреслюємо, що для країн та інституцій Європи надзвичайно важливо забезпечити повагу та зміцнення соціального діалогу та повне дотримання прав профспілок. У цьому контексті необхідно забезпечити підтримку соціального діалогу та адекватне фінансування для розбудови потенціалу соціальних партнерів. У зв'язку з цим ми також вітаємо швидке ухвалення пакету фінансової допомоги Україні, який передбачає залучення профспілок до визначення національного плану та проектів, які принесуть користь усьому українському суспільству та створять гідні робочі місця.

Ми закликаємо інституції ЄС залучити профспілки до всіх процесів та обговорень, а також скликати саміт соціальних партнерів, який має відбутися перед самітами Україна-ЄС. Профспілки мають бути частиною процесу відновлення, а також брати участь у наступній Конференції з питань відновлення України в Берліні в червні.

Ми рішуче наполягаємо на тому, що для забезпечення успіху України у створенні фундаменту для сталого та процвітаючого післявоєнного суспільства, необхідно вирішити наступні проблеми.

Роль профспілок у відновленні України через соціальний діалог та колективні переговори

Україна потребуватиме єдності та фіскального простору для національної відбудови, побудованої на повазі до трудових прав та соціального діалогу як основи для нової промислової, транспортної, зайнятості та соціальної політики. Національна тристороння соціально-економічна рада є важливою платформою для соціального діалогу, яка не працює вже кілька років. Ця структура повинна повноцінно функціонувати з чітким мандатом та ефективно використовуватися для вирішення ключових питань у соціально-трудої сфері відповідно до європейської соціальної моделі. Від її ефективної роботи значною мірою залежить якість життя, економічна та соціальна стабільність країни. Для цього необхідно забезпечити:

- посилення контролю за дотриманням трудових прав під час воєнного стану та після нього, з підвищенням відповідальності для транснаціональних корпорацій та іноземних інвесторів;
- перезапуск трудових відносин у країні, що сприятиме як тристороннім, так і двостороннім переговорам, не плутати з діалогом з громадянським суспільством;
- всебічний перегляд трудового законодавства на основі належним чином відновленого соціального діалогу, який визнає і поважає право на страйк, колективні договори, профспілки та їхню законну роль на робочому місці і в суспільстві в цілому;
- розгортання в Україні механізму підтримки розбудови спроможності профспілок;
- недопущення на всіх рівнях підміни участі профспілок та соціальних партнерів неурядовими/громадськими організаціями у тристоронніх форматах (держава, роботодавець, профспілки).

Соціальні умови в процесі відновлення

Відновлення країни потребуватиме значних інвестицій, і кошти, обіцяні міжнародним співтовариством, вітаються. ЄС займає ключову позицію, щоб допомогти: виділивши мільярди євро на підтримку України, ЄС повинен показати приклад і гарантувати, що працівники, які працюють за ці гроші, матимуть гідні умови праці та колективний договірний захист. Обов'язковою умовою має стати імплементація соціального законодавства ЄС.

Для того, щоб привабити та повернути українських працівників в Україну, необхідно гарантувати якісну роботу, належні умови праці, соціальні права та доступ до громадських послуг.

Соціальні та трудові умови повинні знайти своє місце в кожному оголошенні про державні закупівлі. Зареєстровані трудові відносини та можливість ведення колективних переговорів – це абсолютний мінімум, який має бути відображений у проекті закону про відновлення, який розробляється в Україні.

Таким чином, не слід підписувати незаповнений чек компаніям, які інвестують в країну, в тому числі транснаціональним корпораціям. Такі компанії вітаються, але вони повинні взяти на себе зобов'язання створювати гідні робочі місця, а не максимізувати свій прибуток і не виплачувати надмірні дивіденди за рахунок можливостей, які з'являться завдяки відновленню країни та її інфраструктури. Відбудова не повинна бути приводом для зменшення ролі держави та дерегуляції всієї економіки. Це означає, що:

- профспілки повинні брати активну участь у відновленні економіки, щоб забезпечити гідну працю та справедливий перерозподіл багатства;

- повинна по-справжньому поважатися роль соціального діалогу та профспілок у відбудові, не лише щодо використання міжнародних фондів, але й щодо спроможності України фінансувати власну відбудову за рахунок збільшення податкових надходжень,;

- фінанси повинні також спрямовуватися на відбудову та підтримку громадських послуг, а не на приватизацію як умову фінансової підтримки. Постачання електроенергії та води має бути максимально гарантованим, так само як і функціонування мережі громадського транспорту, який перебуває у державній власності, як у містах, так і в межах країни;

- повинен бути забезпечений доступ до охорони здоров'я, освіти та культури;

- повинно бути забезпечене дотримання стандартів професійного, фізичного та психічного здоров'я та безпеки, а також охорони праці. Існуючі позитивні законодавчі акти, які гарантують безпечні та гідні умови праці в процесі реконструкції, мають бути збережені, оскільки країна не може дозволити собі більше жертв. Розмінування є передумовою для гарантування безпечних умов праці. Стимули, які підривають можливість проведення вибіркового перевірок і реагування на випадки порушення трудових прав і безпеки та гігієни праці, мають бути виключені із законодавства;

- компанії, які отримують державні кошти та/або гранти/фонди від ЄС та партнерів, повинні дотримуватися чинних трудових стандартів, які впливають з національного трудового законодавства (та законодавства ЄС), а також брати участь у колективних переговорах, укладати та дотримуватися колективних договорів з визнаними профспілками. Крім того, гроші повинні отримувати лише ті роботодавці, які інвестують у якісні робочі місця, сприяють підвищенню кваліфікації та перекваліфікації, а також укладанню колективних договорів;

- ринок праці має бути інклюзивним і враховувати потреби тих, хто повертається з фронту з пораненнями та іншими порушеннями здоров'я;

- має бути створений гарантований інститут захисту прав працівників у разі неплатоспроможності роботодавця;

- має бути створені належні робочі місця з гідними умовами праці, як зазначено в Рекомендації МОП № 205, де соціальний діалог названо важливим для підтримання миру, щоб залучити працівників, які повертаються з-за кордону.

Роль профспілок у процесі вступу до ЄС

ЄС повинен наполягати на повному дотриманні своїх цінностей і соціального законодавства ЄС як об'єктивних критеріїв членства в ЄС. Процес розширення повинен сприяти утвердженню цінностей, на яких ґрунтується Союз, включаючи європейську соціальну модель. Соціальний діалог і повага до ролі профспілок є невід'ємною частиною цих цінностей і ознакою соціальної ринкової

економіки, яку країни-кандидати повинні будуть повністю інтегрувати з огляду на вступ до ЄС і єдиного ринку.

Таким чином, вступ до ЄС повинен стати можливістю привести країну у відповідність, законодавчо і на практиці, до міжнародних трудових і соціальних стандартів і правил ЄС, щоб гарантувати, що це буде історією успіху для працівників в Україні та решти країн ЄС. Це передбачає значне і реальне зміцнення інститутів управління трудовими відносинами (суди, інспекційні служби) як обов'язкову умову вступу до ЄС.

Ми закликаємо Україну надати пріоритет соціальному діалогу та правам працівників, оскільки вона відновлюється після війни та прагне до членства в ЄС. З цією метою необхідно:

- підвищити обізнаність щодо вимог вступу, зокрема щодо Основних принципів (повага до прав людини та верховенства права) та соціального законодавства ЄС;

- підвищити спроможність профспілок брати участь у процесі та робити вагомий внесок у консультації між ЄС та урядом: профспілки повинні мати місце за столом переговорів про членство в ЄС;

- визначити можливості для адвокації як на національному рівні, так і на рівні ЄС, щоб профспілки могли ефективно впливати на процес вступу;

- звернутися за технічною допомогою до МОП;

Відновлення впливу профспілок

Війна зруйнувала життя та економіку країни; відбудова повинна стати можливістю перебудувати систему так, щоб вона приносила користь працівникам, а не лише політикам та керівникам/акціонерам транснаціональних корпорацій, які скористаються перевагами економіки, яка відновить зростання. Для того, щоб відновлення стало можливістю для працівників:

- влада та роботодавці повинні визнати право профспілок на організацію працівників, повністю відновити право на страйк, узгодити індивідуальні та колективні права з європейськими та міжнародними стандартами;

- ми, профспілки, маємо взяти на себе зобов'язання посилити нашу діяльність з рекрутингу, щоб представляти голос трудящих, визнаючи роль жінок і молоді в наших структурах як наріжним каменем профспілкового руху, і зобов'язуємося посилити їхню участь у житті наших організацій;

- ми, профспілки, маємо визнати важливість стійкості та оновлення для подолання викликів в умовах воєнного стану та на етапі відновлення і закликаємо до зміцнення демократичної системи та свобод в Україні.

23.04.2024, Люблін (Польща)